

Wanawake Kanisani: Mapitio ya Kibiblia

F. F. Bruce

F. F. Bruce · Tafsiri ya Kijerumani: Hans-Jörg Ronsdorf · Aprili 2021 · imerekebisha Oktoba 2026

“Women in the Church: A Biblical Survey”, Christian Brethren Review 33 (1982): 7-14.

Kuhusu mwandishi: Frederick Fyvie Bruce, anayejulikana kama **F. F. Bruce** (alizaliwa 12 Oktoba 1910 huko Elgin, Uskoti; alifariki 11 Septemba 1990 huko Buxton, Derbyshire, Uingereza), alikuwa mwanatheolojia wa kiinjili kutoka Uskoti. Baadhi ya waandishi wanamhesabu kuwa mmoja wa wataalamu wa Agano Jipya wenye ushawishi mkubwa zaidi katika theolojia ya Uingereza ya karne ya 20.

Bruce alikuwa mwana wa mwinjilisti wa Vuguvugu la Ndugu (Brethren), na maisha yake yote alikuwa mshiriki hai wa Ndugu Huru (Open Brethren). Hata hivyo hakukubali fundisho la vipindi vya historia ya wokovu (dispensationalism), ambalo ni sehemu ya mafundisho ya Vuguvugu la Ndugu.

Mwaka 1959 alikuwa Profesa wa John Rylands wa Elimu ya Biblia na Ufafanuzi katika Chuo Kikuu cha Manchester. Katika nafasi hiyo alisimamia tasnifu nyingi za uzamivu kuhusu masomo ya Biblia kuliko profesa mwingine yeyote wa kizazi chake. Inasemekana kwamba alijua Biblia kwa kina sana; wanafunzi wanasimulia kwamba katika mihadhara alinukuu kwa moyo maandiko ya asili ya Kiebrania na Kiyunani, pamoja na tafsiri kadhaa za Biblia za Kiingereza.

Katika msimamo wake binafsi alijulikana kama Mkristo wa kiinjili. Alikuwa mtetezi mwenye shauku wa vuguvugu la wanafunzi wa kiinjili InterVarsity, na kwa zaidi ya miaka 20 (1956–78) alikuwa mhariri mshauri wa jarida la Christianity Today.

Tofauti na Wakristo wengi wa kiinjili wa kizazi chake, kutokana na ufafanuzi wake wa nyaraka za Paulo alikuwa mpiganaji thabiti wa haki sawa za wanawake katika huduma ya kanisa.

Kwa Kijerumani hakukuwa na machapisho mengi sana. Lililojulikana zaidi wakati wa ujana wangu lilikuwa “Die Glaubwürdigkeit der Schriften des Neuen Testaments” (Kuaminika kwa Maandiko ya Agano Jipya), 1976. Yeyote anayevutiwa na machapisho ya Kijerumani anaweza kutafuta hapa katika duka la vitabu vya zamani:

“F. F. Bruce” – Bücher gebraucht, antiquarisch & neu kaufen (booklooker.de) (kwa Kijerumani)

Maelezo ya Utangulizi

Hali ya kuathiriwa na utamaduni, pamoja na marekebisho yanayotokana nayo, inaonyeshwa tena na tena ndani ya Biblia yenyewe. Tunawaona Waisraeli wahamaji wakitoka jangwani na kuingia katika maisha ya kilimo na makazi ya kudumu ya Kanaani; tunaona jinsi kilimo hicho cha wakulima kinavyoipisha nafasi uchumi wa mijini unaotegemea biashara chini ya utawala wa wafalme. Pamoja na maovu yote ambayo manabii wakuu wa Israeli waliyalalamikia. Tunaona jinsi watu walivyojizoeza baada ya uhamisho kuishi kama sehemu ya dola kubwa iliyopangwa vizuri – kwanza ya Uajemi, kisha ya Kiyunani, kisha ya Kirumi. Hata ndani ya mipaka finyu (ya wakati) ya Agano Jipya tunaona jinsi Injili inavyohamishwa kutoka katika mazingira yake ya Kiyahudi na ya Palestina hadi katika mazingira ya mataifa ya ulimwengu wa Bahari ya Mediterania. Katika jambo hili njia ya Yohana inajitokeza hasa.

Wakati anaihifadhi Injili ya asili kuhusu Kristo, anaeleza uhalali wake wa kudumu na wa ulimwengu wote kwa mtindo mpya wa lugha, kwa wasikilizaji waliotofautiana sana na wale waliohubiriwa kwanza.

Mojawapo ya mambo makuu yaliyowashughulisha waandishi na Mafarisayo wakati wa Bwana wetu ni kutumia kwa watu wa wakati wao sheria ambazo hapo awali zilitolewa katika mfumo tofauti kabisa wa maisha. Kwa mfano, sheria ya Sabato iliwekwa kwa ajili ya uchumi rahisi wa wafugaji au wakulima, ambapo “kazi” ilikuwa neno lililoeleweka wazi. Lakini ni shughuli za aina gani zilizoangukia katika katazo la “kazi” katika hali iliyokuwa ngumu zaidi mwanzoni mwa enzi ya Kikristo? Waandishi waliona kwamba maelezo ya kina yalihitajika ili kuwapa watu mwongozo ulio wazi: katika mojawapo ya shule zao ziliwekwa aina thelathini na tisa za “kazi”, na zote zilikatazwa siku ya Sabato.

Hiyo ilikuwa njia moja ya kulishughulikia tatizo la kuathiriwa na utamaduni; njia ya Yesu ilikuwa tofauti. Alipendelea kurudi kwenye kanuni za msingi: kila tendo lililoendeleza kusudi la asili la amri lilitimiza; kila tendo lililozuia kusudi hilo la asili liliivunja. Lakini ilikuwa juu ya watu wenyewe kuamua ni matendo gani yaliyoendeleza kusudi la asili na ni matendo gani yaliyolizuia: hakutaka kuweka masharti ya kina.

Injili zinaonyesha tofauti kati ya njia ya waandishi na njia ya Yesu katika kulishughulikia Agano la Kale. Historia ya kanisa iliyofuata, hadi kizazi chetu wenyewe, inaonyesha tofauti hiyo hiyo katika kulishughulikia Agano Jipya na katika majaribio mbalimbali ya kutumia kanuni zake katika hali zinazobadilika. Sheria za kanisa, ziwe zinaitwa hivyo waziwazi au la, ni mfano wa njia ya waandishi – mapokeo ya wazee.

Hakika tunapaswa kutarajia kuathiriwa na utamaduni wakati ujumbe wa milele wa Agano Jipya unapopewa uangalifu wetu wa kimatendo leo. Hali ya mahali na ya wakati ambamo ujumbe huu ulitolewa mara ya kwanza lazima izingatiwe, ikiwa tutatambua ujumbe wake wa kudumu ni nini hasa. Hasa pale tunapotaka kujifunza jinsi ya kuutumia upya katika mazingira ya mahali na ya wakati ya utamaduni wetu wenyewe.

Kwa wamisionari wanaoipeleka Injili katika nchi zenye mapokeo tofauti na yao, tunaona jambo hili kuwa la kawaida. Hata pamoja na mawasiliano yetu ya papo hapo na ya ulimwengu mzima, mshtuko wa kitamaduni unabaki kuwa jambo halisi – jambo halisi linalokwenda pande zote mbili. Basi na tuchukue vivyo hivyo kwamba ufahamu wa makini kuhusu tamaduni ambamo Injili na nyaraka zilitokea kwanza utatusaidia kuelewa maandiko haya katika mazingira yao wenyewe. Ili kisha tunufaike nayo pia katika mazingira ya maisha yetu wenyewe.

I. KATIKA UUMBAJI

Fundisho la msingi la masimulizi ya uumbaji ni kwamba Mungu, alipomuumba mwanadamu (Adamu) kwa mfano wake, aliwaumba mwanamume na mwanamke (Mwanzo 1:27).

Katika masimulizi ya Mwanzo 1 hakuna swali la nani ni wa kwanza, sembuse nani ni bora zaidi. Katika Mwanzo 2 mwanamke anaumbwa (kwa wakati) baada ya mwanamume, ili awe “msaidizi wa kufanana naye” – si, kama mfafanuzi mmoja wa baadaye alivyosema, “yeye kwa ajili ya Mungu peke yake, yeye mwanamke kwa ajili ya Mungu ndani yake”. Kutangulia (kwa wakati) kwa mwanamume katika masimulizi haya ya uumbaji hakumaanishi kwamba yeye ni bora zaidi. Kila dai la namna hiyo lingeweza kujibiwa kwa hoja ya kinyume, kwamba kile kilichoumbwa mwisho ndicho taji la kazi – lakini hoja zote mbili hazitufikishi popote.

II. KATIKA ANGUKO

Ni katika masimulizi ya anguko, si katika masimulizi ya uumbaji, ambapo ubora wa jinsia moja juu ya nyingine unatajwa kwa mara ya kwanza. Na hapa si ubora ulio ndani ya asili yake, bali ni ubora unaotekelezwa kwa nguvu. Maneno ya Muumba kwa Hawa, “hamu yako itakuwa kwa mumeo, naye atakutawala” (Mwanzo 3:16), yanamaanisha kwamba katika hali yetu ya kibinadamu yenye dhambi, mwanamume anatumia vibaya hamu ya asili ya mwanamke kwake ili amtawale na kumtiisha. *Kutiishwa kwa mwanamke kwa kweli ni dalili ya asili iliyoanguka ya mwanamume.*

Ikiwa kazi ya Kristo inajumuisha kushinda matokeo ya anguko, basi matokeo ya kazi yake kwa ajili ya kuwaweka huru wanawake ni dhahiri.

III. KATIKA UUMBAJI MPYA

(a) Msimamo na mafundisho ya Yesu

Yesu alizaliwa katika utamaduni uliotawaliwa na wanaume. Baadhi ya misingi yake aliidhoofisha kimya kimya na kwa njia isiyo ya moja kwa moja. Kwa mfano, jinsi alivyolishughulikia swali la talaka haionyeshi tu jinsi alivyorudi kila mara kwenye kanuni za msingi; matokeo yake makubwa zaidi ya kimatendo yalikuwa kusawazisha hali isiyo na uwiano iliyowaumiza wanawake sana. Wanafunzi wake wa kiume walitambua hilo mara moja, kama mwitikio wao unavyoonyesha. “Ikiwa mwanamume hawezi kumwacha mkewe kwa hali yoyote ile”, walisema, “ni afadhali asioe” (Mathayo 19:10).

Kutokana na ukweli kwamba mitume wote kumi na wawili wa kwanza walikuwa wanaume, wakati mwingine yamefikwa mahitimisho yasiyo na msingi. Lakini kwa kweli wanafunzi wa kiume wa Bwana wetu walionekana vibaya kando ya wanafunzi wake wa kike, hasa katika saa zake za mwisho; na walikuwa wanawake ambao aliwakabidhi kwanza fursa ya kupeleka habari za ufufuo wake.

Aliwatendea wanawake kwa urahisi kabisa na bila wasiwasi kama watu kamili. Aliyaleta mafundisho yake kwa masikio yaliyosikiliza kwa makini na kwa moyo wa Mariamu wa Bethania, na wakati huo huo alimfunulia mwanamke Msamaria – kati ya watu wote! – asili ya ibada ya kweli. Wanafunzi wake walipomkuta hivyo kisimani, walishangaa kwamba alikuwa akizungumza na mwanamke: kwa mwalimu wa dini jambo kama hilo lilikuwa, kwa uchache, kupoteza wakati, na kwa ubaya zaidi, hatari ya kiroho.

(b) Msimamo na mafundisho ya Paulo

Katika marejeo mengi ya Paulo kuhusu wafanyakazi wenzake, wawe wanaume au wanawake, ***hakuna tofauti yoyote ya huduma au hadhi inayodokezwa.*** Kati ya hao wanawake tunamkumbuka Fibi, shemasi mwanamke (si dada wa diakonia!) wa kanisa la Kenkrea (Warumi 16:1-2), ambaye kwa kuufikisha salama Waraka kwa Warumi alilitendea kanisa la ulimwengu wote huduma isiyokadirika thamani. Na tunawakumbuka Euodia na Sintike wa Filipi, ambao Paulo aliwasifu kama wanawake waliofanya kazi bega kwa bega pamoja naye katika Injili, pamoja na Klementi na wengine (Wafilipi 4:3). Paulo anatumia jina “mtume” kwa upana zaidi kuliko Luka, na huenda hata anamhesabu angalau mwanamke mmoja miongoni mwao, ikiwa mtu anayetajwa katika Warumi 16:7 pamoja na Androniko ni Yunia, mwanamke (kama Yohane Krisostomo alivyoielewa), na si Junias, mwanamume.

Tukiangalia kutoka katika malezi aliyopata Paulo, anatumia wazo la kimapinduzi anapotangaza kwamba “katika Kristo Yesu ... hakuna Myahudi wala Myunani, hakuna mtumwa wala huru, hakuna mwanamume wala mwanamke” (Wagalatia 3:28). Huenda tayari katika wakati wake sala ya asubuhi ya

Kiyahudi ilikuwa na sehemu ambapo mwanamume mcha Mungu anamshukuru Mungu kwa kuwa alimuumba Myahudi na si mtu wa mataifa, mtu huru na si mtumwa, mwanamume na si mwanamke. Mapendeleo yote matatu yanafutwa hapa: hata kama yalikuwa halisi kiasi gani katika Uyahudi wakati wa Paulo – katika Kristo yamekomeshwa. Katika Uyahudi ni wanaume peke yao waliopokea katika miili yao muhuri unaoonekana wa agano na Ibrahimu; ni matokeo ya Injili ya Paulo isiyodai tohara kwamba kila pendeleo la kidini la namna hiyo la wanaume juu ya wanawake linakomeshwa. Hadi leo, miongoni mwa Wayahudi wa Kiorthodoksi, idadi inayohitajika ili kusanyiko la sinagogi liweze kufanya maamuzi ni wanaume huru kumi; ikiwa hawapo wanaume kumi, ibada haiwezi kuanza. (Aidha, tunaweza kufurahi kwamba kwa mikutano ya Kikristo tuna idadi isiyo kali sana ya “wawili au watatu”, bila kusemwa lolote kama ni wanaume au wanawake.) Paulo, kinyume chake, anatarajia wanawake Wakristo kushika nafasi yenye uwajibikaji katika mikutano ya kanisa. Na anapowaomba, kwa ajili ya utaratibu mbele ya watu, wafunike vichwa vyao wanapoomba au kutoa unabii, ***basi utaji ni ishara ya mamlaka yao ya kutumia uhuru wao wa Kikristo kwa namna hii – wala si ishara kwamba mtu mwingine ana mamlaka juu yao.***

Hakuna kitu chochote ambacho Paulo anasema mahali pengine kuhusu kushiriki kwa wanawake katika ibada kinachoweza kueleweka kwa maana inayopingana na matamko haya ya kanuni za msingi. Hili linahusu pia mipaka inayoonekana kuwekwa juu ya uhuru wao mbele ya watu katika 1 Wakorintho 14:34 (“wanawake wanyamaze katika makanisa”) na 1 Timotheo 2:11 (“mwanamke na ajifunze kwa utulivu, kwa unyenyekevu wote”). Kweli, maswali ya kukosoa yameulizwa kuhusu maandishi ya 1 Wakorintho 14:34-35 (ambayo mapokeo ya “kimagharibi” ya nakala za maandiko yanayaweka baada ya mstari wa 40), au kuhusu kama Paulo mwenyewe moja kwa moja ndiye mwandishi wa Nyaraka za Kichungaji. Ushahidi hautoshi kuondoa 1 Wakorintho 14:34-35 kutoka katika maandishi halisi; katazo linalotamkwa katika mistari hii linahusu kuuliza maswali yanayomaanisha kutoa hukumu juu ya maneno ya unabii (angalau ndivyo muktadha wake unavyodokeza). Kuhusu Nyaraka za Kichungaji, tumezipokea kama Maandiko ya kanuni ya Biblia, na hilo linahusu pia 1 Timotheo 2:9-15. Ninaelekea kukubaliana na Yohane Krisostomo, aliyesoma Agano Jipya la Kiyunani katika lugha yake ya mama, kwamba katika 1 Timotheo 2:9-10 kuna agizo (linaloendeleza fundisho la 1 Wakorintho 11:2-16) kwamba mavazi na mwenendo wa wanawake viwe vya kufaa wanaposhiriki katika maombi ya hadhara. Hata hivyo, katika mistari ya 11 na 12 ya sura hii, wanawake kwa wazi kabisa hawapewi ruhusa ya kufundisha au kutawala. Umuhimu wa hoja hizi mbili – (a) kwamba Adamu aliumbwa kabla ya Hawa, na (b) kwamba Hawa kweli alidanganywa, wakati Adamu alijua alichokuwa akifanya alipovunja amri ya Mungu – hauonekani mara moja. Sifurahii sana wazo kwamba hoja ya kwanza ni mfano wa mapema wa kanuni ya haki ya mzaliwa wa kwanza, inayotambua haki maalum za mzaliwa wa kwanza.

Ufafanuzi wa Maandiko (exegesis) unajaribu kubaini maana ya maandishi katika mazingira yake ya asili. Lakini ufafanuzi ukishamaliza kazi yake, matumizi yetu ya maandishi yanapaswa kuepuka kulichukulia Agano Jipya kama kitabu cha kanuni. Tunapoyatumia maandishi ya Agano Jipya katika hali yetu wenyewe, hatupaswi kuyashughulikia kama maandishi wa wakati wa Bwana wetu walivyolishughulikia Agano la Kale. ***Hatupaswi kufanya kile kilichokusudiwa kuwa mwongozo kwa waumini katika hali fulani kuwa sheria inayowafunga watu wa nyakati zote.***¹ (Inakubalika kwa ujumla kwamba maagizo kuhusu wajane, yaliyo baadaye katika Waraka wa Kwanza kwa Timotheo, hayahitaji kutekelezwa leo neno kwa neno, ingawa kanuni yake ya msingi inapaswa kuendelea kuzingatiwa.) ***Ni kinyume cha ajabu, chenye kejeli, pale Paulo – aliyejitahidi sana kuwaweka huru waongofu wake kutoka katika utumwa wa sheria – anapofanywa kuwa mtunga sheria kwa vizazi vya baadaye. Uhuru wa Roho,***

unaoweza kulindwa katika hali fulani kwa mfululizo wa miongozo, unaweza kudai njia nyingine ya kutenda katika hali mpya.

Bila shaka swali linazuka: ni kwa vigezo gani tunaweza kutofautisha kwa uhakika kati ya mambo katika nyaraka za mitume yaliyo na uhalali wa mahali fulani na wa muda tu, na yale yaliyo na uhalali wa ulimwengu wote na wa kudumu. Swali hili ni kubwa mno kulijadili kwa kina hapa. ***Hata hivyo, linapokuja suala la maandiko ya Paulo, kipimo cha kuaminika kinatolewa na msisitizo wake wenye shauku juu ya uhuru – uhuru wa kweli kinyume na utumwa wa kiroho upande mmoja na ulegevu wa kimaadili upande mwingine. Kipimo hicho ni hiki: chochote katika mafundisho ya Paulo kinachoendeleza uhuru wa kweli kina uhalali wa ulimwengu wote na wa kudumu;*** chochote kinachoonekana kuuwekea mipaka uhuru wa kweli kinahusu hali za mahali fulani na za muda. (Kwa mfano, tukiingia katika eneo jingine, mipaka ya uhuru wa Mkristo katika suala la chakula inategemea jamii ambamo yeye – mwanamume au mwanamke – yumo wakati huo; na hata mipaka hii ni udhihirisho wa kanuni kuu zaidi, ya kuzingatia daima mema ya wengine.)

Kurudi kwenye kanuni za msingi katika matumizi yetu ya Agano Jipya kunaweza kudai tukubali kwamba, Roho anapowapa waumini mmoja mmoja karama mbalimbali kwa mapenzi yake makuu, karama hizo zimekusudiwa kutumika kwa manufaa ya kanisa zima. Kama angeziinyima wazi karama za kufundisha au za uongozi wanawake Wakristo, basi tungepaswa kukubali hilo kama ushahidi wa mapenzi yake (1 Wakorintho 12:11). ***Lakini uzoefu unaonyesha kwamba anazitoa karama hizi na nyinginezo “bila kubagua” kwa wanaume na wanawake vilevile – bila shaka si kwa wanawake wote, kama vile si kwa wanaume wote. Kwa sababu hiyo haitoshi kuridhika na msimamo wa katikati au maafikiano katika swali hili la huduma ya wanawake, ambapo wanaruhusiwa kuomba na kutoa unabii, lakini si kufundisha wala kuongoza.***

Niruhusuni niongeze kwamba kurudi kwenye kanuni hizi za msingi katika matumizi yetu ya Agano Jipya kunadai kwamba lisifanyike jambo lolote linalohatarisha umoja wa kanisa la mahali. Wale wanaoyaelewa Maandiko kama inavyodokezwa katika makala hii wawe na uhuru wa kuyafafanua hivyo. Lakini wasilazimishe mwendo, wala wasijaribu kulazimisha ufahamu wao wa Maandiko, mpaka ufahamu huo ukubaliwe kwa ujumla katika kanisa. Na hilo likitokea, haitakuwa lazima kuulazimisha.

IV. UKUHANI WA WANAWAKE

Mijadala ya hivi karibuni kuhusu kuwaruhusu wanawake kuwa mapadri katika Kanisa la Anglikana la Uingereza (Church of England) na jumuiya zinazofanana nalo kwa kiasi kikubwa inatokana na mtazamo kuhusu ukuhani wa Kikristo ambao sisi hatuushiriki. Katika mijadala hiyo wengi walikiri waziwazi kwamba wanawake kanisani wanaweza kutekeleza karibu huduma zote anazotekeleza mchungaji wa kanisa huru. Jambo pekee ambalo mwanamke haruhusiwi kufanya ni kuadhimisha Ekaristi.

Dhana ya ukuhani inayodokezwa katika msimamo kama huo ni ile ya tabaka lililotengwa, ambamo wanaume fulani waliochaguliwa wanawekwa wakfu kwa sherehe rasmi. Kuwazuia wanawake kupata kuwekwa wakfu huku kunatetewa kwa hoja nyingi, na baadhi yake zinashawishi kidogo kuliko nyingine. Inadaiwa kwamba bila kuwepo na kutenda kwa padri kama huyo aliyewekwa wakfu, ibada ya Meza ya Bwana si ya utaratibu, kama si batili kabisa.

Basi, tungeweza kusema kwamba hilo ni swali lisilotuhusu: tunaamini ukuhani wa waumini wote; hatutambui tabaka maalum la makuhani lenye mipaka. Je, basi itakuwa sawa ikiwa katika mojawapo ya ibada zetu za Meza ya Bwana mwanamke atashukuru kwa ajili ya mkate na kuumega kabla

haujagawiwa kwa kusanyiko? Ninahisi kwamba baadhi ya ndugu zetu – pengine kwa kusita – wangekubali mwanamke afanye kitu kingine chochote kuliko hiki. (Naomba radhi ikiwa ninawakosea; lakini hiyo ndiyo hisia ninayokuwa nayo wakati mwingine.) Lakini kwa nini? Kushukuru na kuumega mkate mezani kama maandalizi ni matendo ya kikuhanu kwa kiasi hiki tu: kwamba mtu anayeyafanya anafanya hivyo kama mwakilishi wa waumini wengine waliopo pale, wanaotekeleza ukuhanu wao wa pamoja. Lakini si kama mwakilishi wa Kristo, ambaye kweli yupo mezani pake na hahitaji mtu yeyote wa kumwakilisha. Kwa nini mwanamke Mkristo, anayeshiriki ukuhanu wetu wa pamoja, asifanye pia tendo kama hilo la uwakilishi kwa niaba ya waumini wenzake, sawasawa na mwanamume Mkristo? ***Hili si swali la balagha (lisilohitaji jibu); ningependa kupata jibu la kibiblia.***

Nimeambiwa kwamba katika baadhi ya makongamano yetu ya wanawake, wanawake wanaandaa kwa ustadi mkubwa kila sehemu nyingine ya ratiba; lakini kwa ibada ya Meza ya Bwana inaonekana kuwa vyema kuwaleta mwanamume mmoja au wawili “wa kuonyesha tu” ili waiongoze. Hilo si kosa la waandaji; lakini wanajua vizuri kwamba baadhi ya dada zao wangezuiliwa kuhudhuria, ikiwa viongozi wao wa kiroho wangedhani kwamba wanawake wanaiongoza ibada ya Meza ya Bwana.

J. N. Darby hakika hakuwa mtetezi wa haki za wanawake (feminist), lakini alikuwa na busara ya kawaida kwa kiwango kikubwa. Aliona kuwa haifai kidogo hata mwanamke kuanzisha wimbo, “lakini sina pingamizi,” aliongeza, “ikiwa anafanya hivyo kwa staha.” Lakini alipoulizwa kama wanawake Wakristo wangepewe kushiriki Meza ya Bwana pamoja wakati wanaume hawapo, alisema: “ikiwa wanawake watatu wangukuwa kwenye kisiwa kisicho na watu, sijui kwa nini wasimege mkate pamoja, ikiwa wanafanya hivyo faraghani.” Hapa alionyesha busara yake ya kawaida. Bila shaka, kama wangukuwa pekee yao kwenye kisiwa kisicho na watu, wangepewe kufanya hivyo isipokuwa faraghani; na kuna visiwa vingine visivyo na watu ambavyo havizungukwi na maji.

V. MAPOKEO NA DESTURI ZA NDUGU

Kumtaja J. N. Darby kunaweza kuleta hisia kwamba Vuguvugu la Ndugu – tofauti na (kwa mfano) Quakers (Kanisa la Marafiki) – tangu mwanzo lilielekea kutawaliwa na wanaume. Simsahau yule mwanamke mteule, Theodosia, Viscountess Powerscourt, lakini hata yeye “alijua nafasi yake”.

Mambo mawili yameudumisha mtazamo kama huo: kwanza, mapokeo ya kanisa la kitaratibu (high church) yaliyoendelea kuwepo ndani ya vuguvugu letu (la Ndugu), na pili, roho ya waandishi (kama si kusema kushikilia sheria kupita kiasi) katika jinsi tunavyoyatumia Maandiko.

Kwa kweli kulikuwa na mifano ya pekee iliyo kinyume. Kusanyiko la Ndugu katika mtaa wa Hohenstaufenstraße, Berlin, lilianzishwa na Toni von Blücher (mzao wa kike wa mshirika wa Wellington katika vita vya Waterloo) pamoja na wanawake kadhaa wenye nia moja naye. Mwanamume mmoja alipojiunga na ushirika wao, alikuwa (tofauti na wao) hana karama kiasi kwamba kuwepo kwake hakukubadilisha chochote katika jinsi walivyoendesha mambo. Na ninajua kuhusu kusanyiko la Ndugu kaskazini-mashariki mwa Uskoti – huko Rhynie, Aberdeenshire – ambalo katika robo ya mwisho ya karne ya kumi na tisa lilisisitiza kwa uthabiti kuwapa wanawake, kama wanaume, uhuru wa kuhudumu. Katika ujana wangu nilimfahamu mwanamke mmoja mzee sana, Bi Lundin-Brown, aliyekuwa akitumia kipindi cha kiangazi katika eneo letu. Shughuli zake za Kikristo zilianza muda mrefu kabla ya uamsho wa mwaka 1859, naye alifurahia ushirika wa Ndugu licha ya bidii yake ya kuhubiri Injili hadharani. Wakati nilipomfahamu, alikuwa anakaribia umri wa miaka mia moja na hakuweza tena kuendelea na kazi yake ya kuhubiri, lakini hakukubali kuzuiliwa kushiriki kwa sauti katika mikutano ya maombi katika

makusanyiko ya Ndugu yaliyoshikilia mapokeo zaidi kaskazini mwa Uskoti. Mwanamke mzee mwenye nia isiyopinda anaweza kufanikiwa katika jambo lolote!

Kutumia uhuru kwa namna hiyo hakukuwa kawaida kwa madhehebu mengi wakati huo. Lakini mitazamo ya karne ya kumi na tisa huelekea kudumu pale ambapo haitofautishwi wazi na kanuni za karne ya kwanza.

HITIMISHO

Kile kilichosemwa mwanzoni mwa makala hii kuhusu kuathiriwa na utamaduni katika nyakati zilizopita kinahusu pia wakati wetu wa leo. Sisi pia tumeathiriwa na utamaduni, ila hatulitambui. Vuguvugu la ukombozi wa wanawake halijaathiri desturi zetu tu, bali pia msamiati wetu. Lakini katika jambo muhimu kama hili tunalolitafakari sasa, ingekuwa hasara kama tungeruhusu fikra na matendo yetu yaathiriwe na mavuguvugu ya ulimwengu wa wakati wetu badala ya uongozi wa Roho. Yeye ananena neno lake linaloleta uhuru kwa wanaume na wanawake leo kupitia huduma ya Bwana wetu na ya mtumishi wake Paulo. ***Huduma hii, neno hili linaloleta uhuru, limewekwa imara kwa ajili yetu katika kurasa za Maandiko: kuyatumia Maandiko ipasavyo maana yake ni kusikia kile ambacho Roho anayaambia makanisa ya karne ya ishirini kupitia Maandiko hayo, na vilevile kusikia kile alichoyaambia makanisa ya karne ya kwanza.***

Kutoka katika neno la mwisho kuhusu F. F. Bruce: Ingawa mapokeo yake ya kanisa hayakuwa mstari wa mbele katika vuguvugu la ukombozi wa wanawake, aliamini katika ushiriki kamili wa wanawake na wanaume katika kila upande wa huduma ya kanisa, na pia katika maeneo yote ya maisha ya hadhara na ya binafsi. ***“Mimi binafsi singeweza kukubali msimamo unaoweka tofauti ya kimsingi kati ya wanaume na wanawake katika huduma ya kanisa ... Ikiwa, kama Wakristo wa kiinjili wanavyoamini kwa ujumla, ukuhani wa Kikristo ni pendeleo ambalo waumini wote wanashiriki, hakuwezi kuwa na sababu yoyote ya mwanamke Mkristo kutotekeleza ukuhani wake kwa masharti yale yale kama mwanamume Mkristo.”***

Tafsiri ya Kijerumani: Hans-Jörg Ronsdorf, 9 Aprili 2021 hj-ronsdorf@t-online.de

Chanzo: © 1982 Partnership (<http://www.partnershipuk.org/>). Imechapishwa tena kwa ruhusa ya fadhili.

Iliandaliwa kwa ajili ya mtandao Desemba 2007 na Robert I. Bradshaw. <http://www.biblicalstudies.org.uk/>

Tanbihi

1. Maelezo ya mtafsiri: Hatupaswi kuitumia Biblia kama kitabu cha mapishi, kama nilivyosikia hivi karibuni katika mahubiri, bali tunapaswa kuliishi Neno kama kipimo katika uhuru wa Roho na katika uhusiano hai na Neno lililo hai (Logos) la Mungu, Yesu Kristo.